

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 Kor
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
— Hirdetések díjszabása szerint. —										

Engesztelő.

A húshagyó napok vidám, gondtalan népe templomban tolong. Úgy elnézem azokat a gondolatokba merült arcokat. Mindegyiken valami nemes mélabú ül. Az Isten közelségének gondolata harcot vív a hiúságok hiúságával megdöbben lelkükben. Olyan átmenet nélküli, drámai erővel is hat az a hamvazó szerda!

Tegnap még színes, pompás toalették — ma bünbánatos violaszín. Tegnap még válogatott ételek, — ma böjtös kenyér. Tegnap dárídós billikomok, — ma bánatkönnnyel telt szemek. Tegnap még rózsaszörzű, rózsabimbó a hajfürtökön, — ma hamú. Tegnap még vidám nóta az örök ifjúságról, — ma „emlékezzél meg ember, hogy porból vagy és porrá leszel.”

Mi ez? Csak a papok ijesztgetése? Mumus a farsangi mulatságok betetőzésére? Csakhogy ez a memento nem a pap, hanem Isten ajkán hangzott el először. Egy örökös, mindig visszatérő s új

erővel ható szó. Erő, hatalom, Bilincs, melytől nem szabadulhatni.

A végesség, a mulandóság bilincsei. Hajh, de ki szereti már ma a bilincset? Ki érzi meg ebben a mementóban az Isten szavát? A mulatságok árját ez meg nem állítja. Sokaknak nem kell az Isten szolgálatának bilincse. Mert a bilincs mögött nem látják a fényes, örökös szabadságot: a mennyországot.

A világ a múlt büneiért, Isten a jövő boldogságért rak a lelkekre bilincseket parancsaival. Ez fáj a zabolátlan lelkeknek. Hamú, bünbánat, magabaszalás, lemondás, böjt, — rossz muzsika nekik. Pedig ennek a látszólag kellemetlen muzsikának égi, fonséges visszhangjai s örökké boldogító végső akkordjai vannak.

Dehát a világ szelleme húzza őket, hogy tovább élvezzék az ő zenéjét akkor is, amikor már nem szabad: a böjtben. Hadd fussanak hát ezek az álomképek után, melyekben boldogságot sejtjenek. A keserű csalódás majd kijózanítja őket.

Azok a lelkek pedig, kik megértik a hamvazó szerda gondolatát, csak jöjjenek az örök élet forrásához. A szentségi Jézus nagy szerete nagy megvetésben szenved. Engesztelést kell hát az imáadásban, bünbánatos lélekben vinni neki. Gyöngéd, finom lelkek jól tudnak engesztelni. S kik volnának gyöngéd lelkek, ha nem a szentségi Jézusért élő lelkek?

Imádkozunk hosszú, türelmes buzgósággal az elvakított, hamis farsangi fényárban csak testüknek élő lelkekért.

(—)

Feljegyzések.

A bűnös Páris megmenekült az özönvíztől, — mely a Szajna áradása folytán fenyegette a világvárosok között a legcifrabbat. Napokig tartott a bős hullámok ostroma és alaposan rájlesztett a világfiakra, mert ehínség és rablás mutatkozott a Szajna sárga, piszkos hullámainak rémitgetése mellett. A gyönyörű avenük, a szépséges paloták, a temérdek műemlék és gazdagság, fény és pompa a hullámsír szelén állott, mikor végre a rémű-

T Á R C A.

A közönség ízléséről.

(Csevegés.)

Jó napot kedves Értethetwy. Gratulálok éleces, gúnyoros csevegéséhez. Úgy látszik otthonos az újságírói raffiniériában. Kiváló orvos vezetett el önben, mert olyan cukros kapszulákban adja a beteg társadalomnak a gyógyító orvosságot, hogy ennek keserű ízét észre sem veszi az. De különösen azért kedves ön nekem, mert a szerkesztőknek is meglehetősen jó labdacsoportot adott; jóllehet az írókat megfosztotta attól az örömtől, hogy ezután a szerkesztőket ne nézhessék „emberevőknek”. Jó na, megengedem, hogy kemény szó ez. És ha nem is azok, de bizonyára „kiállhatatlanok” a szerkesztők. Képzeld csak, nemrégiben egyik kollégám „Utirajzokat” küldött be a szerkesztőhöz, ez pedig ilyen üzenetet neki: „ennyire elcsépezt szalmát kár tovább is kinnozni”. Hát csak nem lehet minden ember Cook, hogy földünk-

nek eleddig ismeretlen pontjait fedezgesse fel s ismertesse tudományos apparátussal... És szörnyülködjek... üzenetet így folytatja: „Nagysád hová gondol? mi már nem tartunk a limonádé erkölcsöknél. Még útleírásoknál is meg kell ragadni a kinálkozó alkalmakat, hogy itt-ott sikamlós helyzeteket teremtsen; de művében olyan sablonos és szűk körben mozog az immoralitás, hogy fel se tűnik. Ma már egy jóra való útleírás is megreszkíroz egy kis frivol zamatot, amivel hangulatra emeli a közönséget, amely pedig szereti a csipős dolgokat, még ha nem is mondja”. Szörnyülködjek na! hát nem kiállhatatlan, nem emberevő ez a szerkesztő. Jaj, összemarcangolnám, megenném én őt, ha ritusom nem tiltana el egyes állatfaj élvezését...

Jaj, milyenek is ezek a szerkesztők... egyik olyan „gyerekségeket” közöl le, hogy se bele, se héja, másik pedig csak paprikás falatokat tálat olvasói elé... hisz ezek a szerkesztők az embernek nemesebb részét eszik meg s még képmutatón a közönségre hivatkoznak. Most már mondja csak nekem: a szer-

kesztő, az író, vagy a közönség vétkes? és melyik inkább?

... Érvélese, példái nagyon lehangolók; mert mind oda csücsösödnék, hogy nekünk nincs „komoly, öntudatos, kiforrott műveltségű” közönségünk, hogy gyermek és agg egyformán mindent fogyasztó „falánk olvasó”, egyszóval „zülöttek” a társadalmi viszonyok, s ennek egyenes következménye az arcpirító erotikus irodalom és művészet és minden egyéb rossz. Felhozott példái pedig éppen elszomorító. Hogy a minden eszmény ellen küzdő szabadkőművesség pár hó alatt 500.000 koronát hoz össze az ifjúság megrontására szolgáló lapnak megindíthatása végett, míg a keresztény sajtó gyámolítására éveken át felannyit sem lehet gyűjteni; hogy az irodalmi szentermekék írói s kiadói palotákat emelnek, míg az élő hitet és tisztá szívvel eszményért, erkölcsökért sikra szálló írók tengődnék; hogy komolyabb irányú lapkiadó-szerkesztő ilyen nyilatkozatot kénytelen tenni, ha a förtelmes bünt, gonoszságot nem jelentetjük meg, ha nincs szenzáció, vagy ha csak tíz sorban jelezzük azt, akkor

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászliok stb. gyára.”

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

lettől sápadt arcok a várva-várt apadás látásán újra felderültek. A párisi csirkefogók — gaminok és apachok, akik már domináltak a nagy várost, széjlebbentek, — de nem nyom nélkül.

Vezérok Bibi la Grillage igazoló írást küldött Lépine párisi rendőrfőnöknek, melyben védi társait, akik esolnakokon fosztogatni kezdtek a lakásokat. Hatalmas vad és melységes tanítás ez az írás a francia nemzetnek. Megírja a böleskődő esibész, hogy az ő társadalmát azok a francia tanítók teremtették meg az iskolákban, akik arra tanították őket, hogy csak buta ember hisz Istenben, hogy az embernek egyedüli igazi istene a jól megtömött pénztárca. — Ők tehát így a rablás módjával akartak nyomoruk segíteni, esőben és hőlében éhen és fázza, míg mások kocsin és automobilon járnak és a pénz nekik a jól terített asztalhoz hozzák! Hol itt az egyenlőség? Hát ez az igazság? Kérde a csirkefogók főnöke, hogy minket azért az ön parancsára lelőjenek? Ha n i e s e n Isten, k i t ő l f e l j ű n k? És ez a hála? Ki oltalmazta és védte a rendőrséget az egyházi leltározás alatt? A csirkefogók! Ki ordított felnap hosszát a Ferrer-lázban? A csirkefogók! Kire számít a szabadkőműves páholy az egyház ellen való harcban? A csirkefogókra. Hála ez, hogy a francia kormány így támad leghívőbb oltalmazói ellen?

*

Íme ezek a szavak bevillágitanak a romlás mely örvényébe, melybe aláüledt a francia nép! Az elmúlt özönvizet megelőzte a francia erkölcs vízőőzje, mely leseperte a lelkekről a hitet, vallást, Isten és erkölcsöt. Az istentelenség pizkos hullámait behatoltak a családokba, az iskolákba és templomokba és láthatatlanul bár, de annál nagyobb erővel magukkal sodorták a francia nép régi nagyságát. Vajjon tanul-e Páris az elmúlt napokban? Megtér-e?

visszahozták a lapkiarúsítók a lapot, mert a másik olyformán versenyez velünk, ha helyben nem kap szencziót, vidékre küld ki ilyenekért, s az ilyen irányú lap lesz keresettebb a jövőben; ha pedig valami társadalmi kinövés ostorozunk, vagy egyéb alkotásokat bíralgatunk, gyűlöletet keltünk, az érdekeltek a lapot visszaküldik és egyéb nyomdai munkamegvonás is ér minket s így anyagilag tönkre jutunk.

Ugyancsak ez a sorsa az írónak s ez nehezedik a művészetre. Hány esetben ismétlődik meg a „szépért” lelkesülő Wilde Oszkárnak szomorú sorsa. E kiváló írónak viselkedése, beszédmodora, élete olyan finom és szép volt, hogy nemcsak aljas vagy rút szó, de még kétértelmű gondolat sem volt nála, — míg gazdag volt, mert ideirányuló témák érintésekor tüntetőleg távozott barátai köréből; s anyagi tönkretűtése után havát sülyedt, — iszonyattal tölti el az embert.

Művészet is csak úgy prosperálhat, ha az érzékiségnek áll szolgálatában. Ezeket aknázza aztán ki a létért küzdő szerkesztő, író, kiadó s művész. Ha a világ csalfa delibábok után fut, hát legyen megcsalva, rászedve.

Ez is megeseit. Magas női társaságban vagyok, hol a ház úrnője barátainak örvendő koncertje kíséretében keresi, „hol a Szanyin, hol a Szanyin?” De nem találja. S folyt a társalgás erről. Ezen élvezet elől a gyermekszobába menekültem, ahol a 13 éves polgárista leánykát olvasásba merülve találtam.

Mit olvas kicsikém? „A mama pamlagján

Nem tudják, mit cselekszenek.

Balló kir. tanfelügyelőnek a „Csiki lapok” 2-ik számában tett közleményére nem is akartam válaszolni, mert olyanokat mond, amiket én is jól ismerek, s olyanokat állít, amik nem úgy állanak, de mert a csikszentimrei képv. testület parancsára megütötte a kis dobos s neki bizalmat, nekem pedig bizalmatlanságot „szavál” azért, mert pizszenni merek iskolánk védelmében, sőt ezt még a „Csiki lapok” 4-ik számában is közlik. Hát jól van! Én is „szaválok” s kijelentem, hogy nem tudják, mit cselekszenek.

Nem tudják azt, hogy amikor én az iskolánk államosítása ellen küzdök, akkor a jövő nemzedék vallás-erkölése megmentéséért küzdök, mert sajnos tapasztaljuk, hogy a hitvallásos iskolák elvesztésével elvesztettük népünk keblében még csak csillámpoló hitélet erejét.

Nem tudják szegények, hogy: „Timeo Danaos et dona ferentes”, mikor a kir. tanfelügyelő úr nem segít a sok pótadón az államosítással; sőt, mint „Keresztes” úr írja: „az államosítás csak a kath. jelleget veszi el iskolánktól, de a terhet nem, sőt emeli.” Mit ad az állam? csak tanítói fizetést! S mit követel az állam? Megfelel erre a vall. és közokt. m. kir. miniszternek 1904. márc. 20-án 99.275 szám alatt kibocsátott rendeletet, mely szerint: „az elemi nevelés államosítása által a község nem szabadul fel az iskola terhektől, mert az állam azonfelül, hogy az eddigi terhek viselését meghagyja a község vallain, sőt a fejlesztéssel járó újabb költségek állandó kiszolgáltatását a községekre rója, még nagy jogfeladást követel, mert megkívánja, hogy az eddigi iskolai vagyon, telek, épületek, szerelvények tulajdon- és birtokjoga az állami kincstárnak átadassanak, illetve teleggönyvezessenek. Elveszi autonómiánkat a tanítók kinevezése és fegyelmi ügyeiben: ad nekünk, ha kell, postástans vagy zsidó tanítót, kitilthatja szent vallásunk jelvé-

találtam ezt a könyvet, s azt hittem, amit a mamácska olvas, azt én is elolvashatom, a címe Szanyin”. Hát szereti ezt a könyvet? . . . hát — uram bocsá! — elves mosoly az arcom s e szavak a picit ajkon: „nagyon jó dolog lehet o t t”. . . szerencsemre nem tanítványom; de szívőből sajnáltam szegénykét s még jobban anyját. Sage mir, was du liest, und ich sage dir, was du bist.

Mind gyarthatják a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban a szebbnél-szebb rendeleteket az iskolafenntartók és tanárok számára, ha a szülő nem felti a legfellebbezhető kincset s önmagát. A leghatározottab merget hírlapok, olvasmányok és társalgásaikkal, sőt nagyon sokszor példákival a szülők oltják gyermekeikbe. Már pedig „quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu” — tartja a közmondás (ennyit én is tudok latinul). S nem kell annak megfajtésán sokat kutálnunk, miért van oly sok vadállat ember képében.

Igazat adok azon megfigyelésének is, hogy közönségünk a külsőségnek, a látszatnak, a tekintetnek s a testnek hódol. Ezen okokból teszi túl magát minden meggyőződéseen. Az örökszép utáni vágy mulóban. A nemzetnek fenye, irányító osztálya sem törődik vallása, egyháza törvényeivel, pedig ez „a társadalmi rend és jognak, az emberi méltóság és polgári szabadságnak védője”. Minő izlé sr ő l tesz tanúságot az, hogy Magyarország főiri világa husz-hagyó keddtől h a m v a z ő s z e r d á n a t három napig táncmulatságban őli jobb meggyőződéset „az erdélyrészi falka vadásztársá-

nyét, szóval mindent elvesz, mindent követel és semmit sem ad a tanítói fizetésen kívül, ami ügyis megtérül az állam zsebébe az eddig nem fizetett 5% os iskolai pótadóból és pl. Szentimre a 69 hold erdőből, mely az államkincstár tulajdonába megy át.

Hát t. képv. testület, ez az önök szándéka? Hát ok nélkül küzdök az államosítás ellen s megérdemlem a bizalmatlanságot, mikor a nép javáért, boldogulásáért küzdök!?

Menjünk tovább. Nem adtunk el erőt? Hát szep. 21-én Baki Károly az iskola helyiségében megtartott nyilvános árverésen erdőgondnok, főszolgabiro, iskolaszék, k. bíró jelenlétében mit vett meg 7000 koronáért? Erre kerek válasz.

Nincs moderna iskolánk? Álljon tehát az 1884. évi nov. 23-án 21 képviselő és 8 iskolaszéki tanácsos által tartott közös gyűlésben egyhangulag kimondott következő határozat:

„1. Hogy a nevezett lakosztályok, u. m.: 2 tanterem és tanítói szobák ünnepelesen és hivatalosan át lettek adva (az iskolaszéknek).

2. Hogy az iskola róm. kath. felekezeti jellegének megőrzése és fenntartása örökidőkre megkivántatik.”

Mit szól ehhez t. képv. testület!?

Egyetlen igazza, hogy végső esetben, amidőn nyolc évi küzdelem után önök mindent megtagadtak, sőt két miniszter által a „közs. iskola” erdejéből róm. kath. iskolánk fejlesztésére engedélyezett erdőeladásból befolyó összeget is meg akarják akadályozni, hogy az ne fordítottassék iskolánk fejlesztésének céljára, — mondon, végső esetben f. h. 10-én iskola pótadó kivetését határoztuk el, az önök nagy dicsőségére, hogy a nagy vagyon mellett hitközségi pótadót vessünk ki; hát bizony még sem tudják, mit cselekszenek azok, akik 20.000 forint regalét szétosztottak s 7000 hold erdőt elárnyosítottak, nem hagyván a községnek semmit. Itt van a baj, nem a pótadónál.

Ismerem én az 1868. évi XXXVIII. t. c.

ság” által következetesen mindig e napokon rendezett összejövetelein. Nem menti e tenyűket még a történelmi hagyomány sem, mely szintén törvénybe ütközött. Egy főiri dama mesélte nekem, hogy e bálnak eredete a Bach-korszakba nyulik vissza, mikor egyéb tilalmak mellett a vallás törvényei által tiltott cselekményekre is kiterjedt ezen rendszernek figyelme (az istenkáromlások büntetése, az ünnepek megszentelítőinek megbírságolása stb.), de mivel „német” parancsolta, ezért volt e hatalmasoknak tüntető oppozíciója. Manapság talán inkább a „magyar szabadság” szabadság ellen kellene sorompóba állaniok azoknak, kiknek viselkedését, példáját majmolják az epigonok. Annak a Bach-kornak sok nemese intenciója is volt összehasonlítva a mai szabadsággal, mely oly sok naiv lelket ragad forgatagába. A világi rendeletekkel szemben való engedelmesség párhuzamban halad az egyház parancsainak megvetésével. S hogy ez mit eredményez? Megeledést bizonyára nem.

Mózes törvénykönyvében szóról szóra ezek foglaltatnak, — magának is tudnia k e l l, — „ha pedig a te Urad Istened szavát hallgatod, megeseledkedve és megtartván minden parancsát, főlelem téged Istened minden nemzetek fölé és rád jönnek minden áldások, de csak úgy, ha az ő parancsait hallgatod, megtartod és az ő útján jársz. Bőseget ad az Úr neked minden javakban, mehed gyümölcsében és barmaid fajasában és földed gyümölcsében. És kölcsönözni fogsz sok nemzetnek és te kölcsönt senkitől sem veszsz. És ha nem szolgálsz Iste-

39., illetve 41. §-ának intencióját; de itt a miniszter nem azt mondta nekem 12089/908. sz. alatt, hogy a „befolyó összeg jövedelmet”, hanem a „befolyó összeget” adja iskolánk fejlesztésére. De eme törvénynek sem az a intenciója, hogy az erdőt ellopják, leégessék, hanem az, hogy abból a szegény nép terhen könnyítendő, az iskolai terheket hordozzák.

Több mondanivalóm is volna az állami iskola által szerzendő nagy hátrányokról és károkról, de most elhagyom, hanem a sorok közt olvasni tudó publikumra bízom, hogy igazat mondat-e, vagy se a képv. testület művelő-híborodására, akik valóban nem tudják, mit cselekszenek.

Hozzászoktam én már a csikszimreai képv. testület hasonló határozataihoz, ahová meg egy s. írni állás felállítását ajánlom, aki a plébános ellen intézett határozatok lemosolása-val foglalkoznak.

Lőrincz Sándor,
plébános.

Pillanatsfelvétel.

Ma, mikor a realitások, a csodák korszakát éljük, amikor nincs többé távolság és mult a föld étetének történetében, sem térben, sem időben, ma állunk a legközelebb ahhoz, hogy az emberiség képzeletvilágának fölfrisítése végett visszatérjünk a népies mesevilágnak úde vadvirágos mezejére.

Hiszem az emberi ész ma már a lehetetlennel gondolt dolgokat is lehetővé igyekszik tenni, csodás produktumait belealítja az értekelhető valóságba, a ma emberének nyugtalan, modern képzelete, hogy kielégülést találjon, bele kell merülnön a mesék bűvös, bűbajos világába, ahol az ember földi porhüvelyének alakját természet szerint változtathatja, korlátlan ura életnek és halálnak egyaránt . . . a paloták szinaranyból, átlátszó üvegből készülnek . . . ahol minden megfoghatatlan és csodás.

nedek örömmel, mogsokasítja az Úr csapásait és megver téged tébolyodással . . .”

Minő isteni szavak! nemzetünk történelmén végig húzódó igazság szövete. Ezekből magyarázható meg nemzetünk fiainak egymást megérténi nem tudó tébolyodottsága . . . ezekben leli talán magyarázatát az is, hogy miért úszik oly sok főúri birtok s vagyon idegen kézre . . . mert a vagyonos osztály tétlenségében, mulatság, élvek utáni vágyában önmegtagadásra képtelen. Pedig azoknak a Bánffyak-, Bruckenthalok-, Telekyeknek utódai, akiknek pártfogoló nemes érzéke tette lehetővé a Baumgarten híres botanikus által létrejött s a nemzet büszkeségére szolgáló szép gyűjteményt — Erdély floráját.

Csak hogy abban az időben (1790.—1840.) más irányban talált a vagyonos osztály nemes élvezetet s a főúr büszkeségét.

Le a kalappal a tiszteletreméltó kivétel előtt. De — mondja csak — van-e ebben a „magyar keresztényben” öntudatos élet? Törvényeit ismerni s ellene cselekedni nem izléstelenység, nem öngyilkosság?

Még ha az önk szerint „új magyarok” tennék ezt. De látja azok következtessébe. Ők ünnepeiket, törvényeiket meg tudják tartani — önmegtagadással s még a gunyolódásra sem reflektálnak, pl. ünnepeiken a legnagyobb dohányos sem szivarozik, imáit úton is végzi, ünnepeiket annyira megülik, hogy még a sokkal nagyobb számban levő keresztények is meg kell, hogy tartásák azokat, pl. nem költözköd-

Ma a legmeglepőbb emberi találmányokat sem fogadják el a kellő magyarázat és a teljes felvilágítás nélkül; az elemező, fűrésző lélek nem akar laikus maradni azzal szemben, amit embertársa akaratára és küzdelme hozott létre.

Igy mielőtt meglebentlenők az egyik Uránia színházunk bejárájának bársonyfűggyéjét, előbb betekintünk a kulisszák mögé; meglessük a kulisszatitkokat, hogy ne szédítse meg lelkünket a produkció csodás volta.

Áhítatos figyelemmel hallgatjuk a szakavatott okos emberek magyarázatát a technika egyik csodájáról, a végtelen finom szerkezetű hatalmas motorról, amely hőt, erőt, mozgást, fényt termel az ember számára — az ember által, és hangos szóval adózunk az emberi ész hatalmának, lelkünknek pedig néma áhitat fakad a Teremtő iránt, ki az embert saját képére és hasonlatosságára teremtette . . .

A színház belseje modern izléssel épült, a villamos körték pazar fénybe vonják a könnyed kecses környezetet.

A vászon világosodni kezd, mi mosolygunk már előre, kacagni, mulatni szeretnénk; vagyunk valami könnyű, becses, pókhálófinom-ságú dolgokra, pillanatnyi derűre. Benyomásainak aranyporát, hogy tapadjon a lelkünkre, hogy zománcának hamis csillogása ideig óráig illuzióba ringasson, amíg jönnek a küzdelmek árnyai . . .

Látjuk távoli, ismeretlen országok népének ismeretlen életét; küzdelmeit szenvedéseit, melyeknek okozatai a mi küzdelmeinknek, örömeinknek, bánatainknak az okozatával teljesen megegyeznek.

* * *

Változik a kép. És egyszerre ott vagyunk a klasszikus világnak mámortól, vértől párolgó korszakában.

Aranytrónján ül Néró, a császár, aranypalotájának márványteraszán, homlokai körül virág, ajkán önimádatlalt önhitt mosoly . . . A színek káprázató pompájában hajlong, bóköl

hetnek, nem vásárolhatnak, mert azok ünnepeinek.

De ünnepeiket táncmulatsággal sem szentsegtelenítik meg; azt tartják, hadd táncoljanak a keresztények az ördög örömeire olyan napokon, mikor vallási kötelemeiket kell ezért cserébe adniok. Csak országgyűlésezzenezen a keresztények legnagyobb ünnepén — megfontolatlan(?) parancsra.

Látja milyen nagy ereje van az elvekhez való ragaszkodásnak? Minő nagy hatalom ez! S ha most a társadalom intelligens keresztény elemei arra határoznák el magokat, hogy mindent, mi elveiket sérti, eldobnának maguktól, minő eredményeket érhetnének el erkölcsileg és anyagilag. Ehhez az isteni szó követése szükséges: „tagadd meg önmagad.”

Fájón ismerem be, hogy a perverz irányzat miatt éppen a vagyonos osztály felelős, mert ezeknek nem kell a létért küzködniök, ezek a hangadó s nemes foglalkozás hiányában alamerülnek. Amennyiben pedig az irodalomnak, művészetnek a közönség izlést kell kielégíteni, a szerkesztő-kiadónak szintén e nagy szörnyetegnek kívánságához alkalmazkodnia, tulajdonképpen mindenben a társadalom a vétkes, a közönség izlése durva. Mert ha nem akadna közönség és kritika, mely a bűnnek tapsoljon, hanem olyan, mely azt minden irányban ostorozná; ha a tisztességtelen sajtótermékek íróit, kiadóit, előadóit megrendszabályoznák; ha a miniszteri intézkedéseket büntető szankcióval látnák el s ezt végre is hajtánák; ha a

és dörzsöl az udvari nép a virágfüzérés oszlopok között . . . Egyszerre egy örült, diadalmas láz fut végig a mámoros társaságon, a hízlegések hamis tömjénfüstjében elkábult, vérszomjas császárral aláíratják az előre elkészített rendeletet, amely a keresztények elfogatását, kínzását és kivégzését tartalmazza.

A vad római katonák vérszomjas üldöző hajtása, a katakombákna sötét úregei, a menekülő keresztények izgalma mind-mind ott vonul el perenyi rohanással szemünk előtt.

Nem a saját életét kívánja megmenteni a keresztény hívő, hanem a társát, a többiekét, akik Jézus földi országát képviselik.

Egy pillanatra feltűnik a Colosseum képe, az izgalomra váró örületes izgalomban tomboló nézők ezreivel . . . lent a szinkör porondján térdel a keresztények serege, imára kulcsolt kézzel, átszellemült boldog rajongással néznek szembe a rettenetes halállal, a kiéhezett fenevadak általi szétépetésükkel . . .

. . . Egy másik, kisebb, ikonai szinkörben szintén ez a vég várakozik az elfogott, agyonkínzott keresztényekre . . . Egy hófehér ruhás alak, szent Tekla, az első női vértanú halad a csoport élén, boldog mosolygással, dicsőfényes arccal mutatja fel feleletül, — a kísértő, tanterítő szavakra — az övéről leessingő kereszt. — Még ott a fenevadak vasketrecé előtt is mosolyog, fenséges nyugalommal várja a halált, amely egyesíteni fogja őt Jézussal, aki az örök boldogság fényében már elkészítette számára az örök dicsőség glóriáját.

Szinte fajó irigységgel tapad oda lelkünk a szűznek törekeny hófeher alakjára . . .

Már kint vagyunk a villamos fényben úszó utcákon; nyüzsgő, mozog az élvezeteket kereső tömeg ebben a pompás világításban.

Lárma, kacagás, vidám zenehangok ütök meg fülnket, sodor magával a nagyvárosi élet lázas lüktetése.

És én ebből jó ideig semmit sem látok.

társadalomnak erkölcsi érzékkel bíró, intelligens s kivált vagyonos tagjai szövetségbe lépének s a világi tekintetekkel szemben némi önmegtagadással a társadalom fel fogását, izlést az „eszmény és szép”-nek elvesztett paradicsomába emelnék vissza; ha egy szóval b o y k o t t á l n á n a k minden nemtelent: akkor nem eszen érző és cselekvő intelligens közönségnek finom izlése minden vonalon nyert csatával végződik.

Mi akadályoz minket ezen általános erkölcsi felvirradásban?

A gondolkodni tudó elme komoly válasza az: hogy nincs akadály a jellem, a tetterő előtt. Küzdjünk ez irányban, selejtezzünk az ifjúsági könyvtárakban, útasítsunk vissza minden merényletet, rövid időn eltűnik a ponyvairodalom, művészet csarnoka lesz a színház, tisztességes szórakozás — maga idejében — a bál, élvezet a társalgás, tisztavérű az emberiség s lesz sok-sok boldog család e honban.

. . . S csak annyi szava van mindezekhez, hogy keserű igazság? . . . köszönöm, hogy igazat ad nekem, ebből is finomsága tűnik ki. Hogy pedig keserű, ennek én vagyok oka, mert nem vagyok még oly gyakorlott, hogy cukrosan adjam be a gyógyításra szánt labdacokat, — mint ön.

. . . Jó napot!

. . . Piroksa
polg. isk. tan. 10.

Szemem előtt lebeg az agyonkínzott vértanu halállal szemben álló keresztényeknek a dicsfényben sugárzó arca . . . a hófehér ruhás alaknak fonséges nyugalma ott, a kiéheztetett oroszlanoknak vasketrece előtt . . .

Körülnézek. Összehasonlítom azokat az idöket a jelennel, a beke aldását élvező malval, és a szívembe szájalom, szomorúság lo-pozók . . .

W. F. A.

† Wartha Xav. Ferenc.

Megilletődéssel tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy a mi kedves Feri bácsink f. hó 6-án megnyugodva Istennek szent akarátában, meghalt.

Egyházmegyénk összes papjaiban kétségen kívül igaz részvéte fog ezen gyászos hír kelteni, hiszen van-e, aki e nevet nem ismeri?! Aligha van egyetlen paptestvérünk, ki akár ki-nevezési, akár kitüntetési, akár másnemű püs-pöki leiratot ne kapott volna a Feri bácsi mű-vészeti izléssel és ritka ügyességgel kicirkalmazott kezeirásával. S akihez Feri bácsi élénkebb rokonszenvvel vonzódtott, annak ugyancsak „megnyitotta a pennáját.” Aztán a püs-pöki iroda komplikált gépezetének nem volt még olyan alapos szakértője, a kategóriáknak olyan tájékozott ismerője, mint a boldogult brude-rünk. Hosszú éveket töltött el az Aula odaadó és hívséges szolgálatában. Szerénység, jöszívü-ség, munkásság és képzettség jellemezték ki-váltképen.

De a modern haladás nem nyerte meg a tetszését; konzervatív férfi volt, ki a régi ki-próbált csapásokon haladt. S midön látta — s vérző szívvel látta, — hogy már a püs-pöki irodába is behatol a modernebb berendezkedés, sőt — horribile dictu! — még a Yost írógép is diadalmasan bevonul s ez a fura alkotmány szorítja ki az ő gyönyörű irását s most már az ő kezének remek munkája csupán egyszerű aláírásokra szorítkozik: bizony, bizony elhúsulta magát szegény Feri bácsi s fájo kebellet me-nekült ki az irodából, hogy ne hallja annak az érzéketlen gépnek monoton kattogását, mely füleében a lemondás zord dalaként s minden földi öröm és dicsőség tünekeny és múló vol-tának komor momentójaként hangzott.

Szeretettel örizzük meg Feri bácsink em-lekét! A jó Isten adja meg neki az örök nyu-godalmat!

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Főpásztorunk egy heti távollét után Budapestről a hétfőn délutáni gyorsvonattal székelyre érkezett; szombaton reggel azonban ismét Kolozsvárra utazik az igazgatótanács ülésére és csak a jövő hét végén tér haza.

Órgróf Pallavicini Edéné édes anyja látogatására városunkba érkezett s a püs-pöki Aula kedves vendége volt.

— **A háromnapos szentségimádás** épületes buzgósággal folyt le az apácák templomában; vonzotta a közönséget a gyönyörűen feldíszített oltár s a még kedvesebb énekek. Aztán a nagy-szabású szónoklatok is belopódtak a szívekbe. Az oltáregylet ez úton fejezi ki köszönetét a zárdának, a szónokoknak és a miséző papoknak.

— **Központi oltáregyletünk** vasárnap látogatott gyűlést tartott. P. Schliek János az ismert híres jezsuita szónok márc. 16—19-ig lelkigyakorlatot tart a tagoknak. A sorrendet

kinyomtatják. A bpesti oltáregylet 50 éves jubileumán képviselteti magát és 25 koronát küld. Február 20-án nagyszabású felolvasó estélyt rendez, előadnak egy kis szindarabot Roska Rózsika és Güttnere Elza. Erre az estélyre — külön meghívók nem lesznek — már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Dr. Cholnoky Jenő** egyetemi tanár fog érdekes felolvasást tartani vetített képekkel Kináról. Benyomásait saját tapasztalatai alapján mondja el, mint aki hosszabb időt töltött Kinában. A szabad előadás nagyon érdekesnek ígérkezik az oltáregylet böjti estélyén.

— **A II. sz. püs-pöki körlevelben** a fő-pásztor remek szózatot intéz hiviéhez. Majd a böjti rendeletet közli; hozzá az elemi népokta-tás ingyenességéről szóló 1908. XLVI. törvény-cikket; a polgári anyakönyvvezetés óta szüle-tett házasulandók keresztlevelét díjtalanul kell kiadni.

— **Böjti ajátosságok.** A székesegyházban minden pénteken d. u. 4 órákor német prédikáció van; vasárnap d. u. 3 órákor magyar szt. beszéd. A zárdában minden szerdán d. u. 4-4-órán prédikáció; a barátoknak csütörtök d. u. keresztúti ajátosságot tartanak.

— **Könnyen végzetessé válható** szeren-csétlenséget került ki papnevelőnk. Az I. mu-zeumban kigyulladt a személtáza s már lánggal égett; szerencsére a kocsi 3/410 óra fele este észrevette a nagy viláosságot, föllármázta a házat s így a cselédesség a kispapokkal együtt elnyomta a tüzet.

— **Gyászrovat.** A gyulafehérvári központi papság és a püs-pöki iroda részvétellel tudatja, hogy szeretett kártarsa tisztelendő Wartha Xav. Ferenc erdélyegyházmegyei áldozó pap, püs-pöki irodai iktató életének 57-ik, papságának 33-ik esztendejében, folyó február 6-án három heti betegség után a haldokló szentségeinek buzgó felvételével halhatatlan lelket Teremtőjé-nek visszaadta. R. i. p. A megboldogult földi maradványait a helybeli igralmas nének kórháza halottas házából folyó február 8-án délután 3 órákor helyezték nyugalomra. Leleket az en-gesztelő szentmise áldozat február 9-én reggel 8 órákor volt a székesegyházban. Az örök vilá-góság fényeskedjek neki!

Hadrava Emilné született Baláz s Mariska elete viruló szakában, 23 éves korában, éppen midön újabb bimbót akart fakasztani ter-mékeny ifjú törzseből, f. évi január hó 31-én este 11 órákor, a végső szentségek felvétele után, elhunyt, itt hagyva örök bánatban ferjét, szüleit, testvereit. Temetése február hó 2-án d. u. 3 órákor ment végbe.

— **A Vöröskereszt mősoros estélyét** február 1-én tartotta, mely minden tekintetben szépen sikerült. A táncestélyt jórésben humo-rus pontokból álló mősor előzte meg, mely a közönséget mindvégig élénk derültségen tar-totta. A szereplők: Urbán Gyuláné, Frölich Lujzika, Zöld Sándor, Roska Laci, Bródi Imre, Roska Rózsika, Aczél Elma, Urbán Gyula, Allesz Béla, Frölich Olivér, Fischer Tivadar dr. egytől-egyik szép sikerrel oldották meg feladatukat. Kellemes élvezetet nyújtottak Berreck Stefánia cimbalomjátéka és Bi-hary Béla nép-daljai is. Kiváló elismerés illeti a szereplőkön kívül az estély főrendezőit: Ávéd Jákóné nőfelnököt, Bródi Imrét, Roska Miklóst stb. Az estély jövedelme jötekeny célra: a va-rósi szegények jövő téli felségítésére fog szol-gálni, épen azért a jötekeny cél érdekében kö-szönetet a nemes szívű felülfizetőknek, kiknek adománya tetemesen hozzájárult az estély anyagi eredményének eléréséhez.

Felülfizettek: bervei Jónás Gyula és Scher-mann Kálmán 16—16 kor., dr. Mayer Ödön, dr. Nánán Bernát, dr. László Mihály (Buda-pest), marosváradjai Glück Adolf és Misselbacher J. B. 10—10 kor., Löw Károly 8 kor., Baruch Mór és dr. Hartenbaum Simon 6—6 kor., Ur-bán Gyula, Majláth Ferenc, Ávéd Jákó, Deutsch Adolf, Fingerhut Jakab, dr. Fischer Tivadar, dr. Friedmann Gyula és Darnócz József 5—5 K., Nemes Sámuel, dr. Marciák János, Váczy Zsig-mond és Debreczeny József 4—4 kor., Bródi Imre, Baruch Jenő, Stern Henrik, dr. Velikán Kamil, Mark Mihály, Schlesinger Hermán, Allesz Béla, X—Y és Rosner Lázár 3—3 kor., Györi és Auszterlitz, Mendel Manó, Bodnár Antal, Machó Ferenc, Jónás Mihály, Deutsch Manó, Klein Arthur, dr. Koste Emil, Bartha Győző, Rosner Rezső, Rass Károly és Novák Ferenc 2—2 kor., Kopacz Lajos, N. N., Rückauf Károly, Hennel Artur, Szongott Vilmos, dr. Deutsch Mór, Friedmann Mór, Molnar János, Müller Albert, Fischer Vilmos. N. N., dr. Lázár Emil és özv. Herzfelder Sándorné 1—1 koronát.

— **Fogyasztási és értékesítő Szövetkezet Gyulafehérvárt.** Régotha hozzatott öbajtas valosult meg városunkban ezzel a szövetkezet-tel, amely január 30-án 122 taggal, 270 rész-vénnyel s nagy reményekkel végre megalakult. Az alakuló gyűlésen jelen volt R o h a i László, mint a Hangya kiküldöttje. A szövetkezet ve-zetésére felügyelő bizottságot és iga-gatóságot szerveztek. A felügyelő bizottság tagjai: U r b á n Gyula, P a p p György, K a s t a l y Ernő, B a l l ó Lajos; az igazgatóság tagjai: S z a l á n c z y László, A d o r j á n Samu, Dr. V e l i k á n Kamil, K o l u m b á n Antal, S e r m a n n Kálmán, U r y János, B a l l a István, M a j l á t h Ferenc. A szövetkezetnek a tulaj-donképeni célja az, hogy tagjait elsőrendű mi-nőségű árukkal lássa el és a lehető legutányo-sabb árban, föltétlenül kizárva levén a haszon-leszre alapított spekulációt. De nem is akar a szövetkezet a tisztességes helyi kereskedőknek konkurenciát csinálni. Fajdalom, a szövetkezet nem terjed ki a hűsfogyasztásra. Már pedig erre igazán egető szükség volna szemben azzal a kizsákmányolási rendszerrel, amelynek itt a hűsfogyasztó közönség a rendkívül olcsó mar-harék mellett is ki van tevé. Remélhetőleg a hűsfogyasztási szövetkezet is nemsokára me-galakul. Hiszen elvégre jogunk van a védeke-zésre.

— **A kath. legényegyesület** mult vasárnapi előadásáról jövő számunkban fogunk referálni. Mai számunkba helyszüke miatt lehetetlenség volt fölvenni.

— **Főgondnoki eskütétel Piskitelepen.** Január hó 30-án délután 3 órákor Piskin hit-közsegi gyűlés tartott, melyben a rendes évi számadások megvizsgálásán kívül még ama nevezetes esemény fordult elő, hogy nagybarcsai Dr. B a r c s a y Andor országgyűlési képviselő, mint a piskitelepi rk. nemes hitközsegy utjonnan megválasztott főgondnoka a főgondnoki esküt ünnepélyesen letette. J a n c s ó főesperes eskütétel előtt lelkes szavakban üdvözölte a Nagy-barcsáról atjött főgondnokot, aztán a magas főpásztori kinevezési okmányt olvastatta fel L a m p e Ferenc iskola igazgató, egyháztanácsai jegyző által és a kinevezési okiratot egy pár velős zso kisérétében átadva felkérte a főgond-nokot eskütételre: főgondnok erre a ket meg-gyűjtött gyertya közé állított szentkereszre teven kezét, az előirt esküt igaz szívvel, meg-hatottan letette a föllállott egyháztanácsosok és hívek jelenletében. Azután ifjúi hevvel tar-tott lendületes beszédben fejezte ki köszönetét a hitközsegenek a benne helyezett bizodalomért

és ígéretet tett, hogy e nemes hitközségnek úgy anyagi, mint hitvallási tekintetben minden lehető meg fog tenni. Lelkes éljenés után a gyűlés eloszlott.

— **A sajónak hivatása és kötelessége** olvasóközönségének figyelmét minden oly jelenségre és vívmányra, különösen az orvosi gyógytudomány terén irányítani, mely a szenvedő emberiség javát szolgálja. Eddig az epilepsziáról (nehézkór) az általános felfogás az volt, hogy gyógyíthatatlan betegség. A szegény betegek fő hőz-fához kapkodva, rendszerint holmi hangzatos, de értelmetlen készítményekkel hasztalanul próbálkoztak. Megbízható értesülésünk van arról, miszerint egy budapesti speciálista orvos tudományos alapon és bevált módszer szerint gyógyítja az epileptikus betegségeket és e módszerrel kiváló gyógyeredményeket ért el. Ez orvos dr. Szabó B. Sándor (Budapest, V. Nagykorona-utca 18.) ki érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosítást.

— **Medve koma befordult.** Barlangjába vissza rullogott Mackó úr, vagy asszonyág. Hábiz ez rossz jel. Hiába örültünk az enyhe télnek, még csak ezután lesz a csontfagyasztó, dermesztő hideg. A néphit szerint ugyanis a téli álmát alvó medve Gyertyaszentelő napján kibújik odujából és nem is megy oda vissza, ha jó erős hideg van, mert a jeles időjós tudja, hogy már csak igen rövid ideig lesz tel és nemsokára itt lesz a mosolygó tavasz, éltet adó jó melegevel. Ha azonban locs-pocs, enyhe időjárás van, úgy a medve nyújtózik egyet és visszamegy tovább aludni, mert most jön csak az igazi tél. Eziden meg olyan idő volt Gyertyaszentelőkor, hogy meteorológus medve csak éppen, hogy kinézett teli lakasából és aztán befordult, s takaróját a füle fölé huzva immár újra vigan alszik. Szomorú dolog ez, — ha igaz és csak a fakereskedők örülnek ennek, ha ugyan nem családik a kitűnő időjós medve is.

— **Farsangi színelőadást** rendeztek a helybeli irtalmas nővérek zardánvendékei ehó 3-an. Két magyar és egy német nyelvű darab került színpadra. A jókedvvel s ügyesen előadott színdarabok nem egy jóízű kacaji változatok a közönségből, kik között Hohenlohe Klodvigné hercegasszony is megjelent a családias estélyen. Ezen kis előadásnak előnyei közé tartozik az is, hogy nem volt hosszú s emellett természetesen, éppen ezért sikerült.

— **Kolozsvárról írjak:** A „Miaszonyunk”-ról nevezett szegény iskolánővérek vezetése alatt álló római katolikus polgári leányiskola az augusztumi zárda nagytermetén 1910. évi február hó 7-én és 8-an délután 4 órákor farsangi előadást rendezett 2 koronás belépti díjjal, mit a szegény növendékek segélyezésére fordít az igazgatóság. Színre került: Irenke születése napja. Színmű 1 felvonásban, és: Az egyetlen kabát, bohózat 1 felvonásban. Nagy közönség élvezte végig az ügyes színdarabokat.

— **Társadalomtudományi tanfolyam Kolozsvárott.** A Magyar Társadalomtudományi Egyesület igazgatósága elhatározta, hogy Kolozsvárott is tanfolyamot rendez a helyi összes főiskolák hallgatói és a művelt közönség részére, mint tette ezt Budapesten a múlt év őszén. Farkas Lajos dr. egyetemi tanár elnökléte alatt az egyesület helyi bizottságának választmányja foglalkozott a tanfolyam előkészítésével. A választmány a páthy István javaslatát fogadta el, hogy a tanfolyam huszonnyolcadik előadást tart. Az előadásokra egyetemi tanárokat kérnek fel. A páthy el is fogadta, hogy a tanfolyam hat óráján „A fejlődés törvénye és a társadalom” címen tart előadásokat, semmi tiszteletdíjat nem fogadva el. Kolozsvár intelligenciája nagy érdeklődéssel várja a tudós tanárok előadásait. Az előadások február második felében kezdődnek.

— **A leányegyesület megalakulása Kolozsvárott.** Egy nagyszabású humánus célt szolgáló egyesület alakult meg Erdély fővárosában. Ideális lelkű nők már régóta fájó szívvel látták a fiatal, elhagyott leányok szörnyű sorsát, az ezer veszélyt, melynek ki vannak téve. Ezen nagy bajon akar a leányegyesület segíteni. Nem könyörödományra gondol, mely talán az önzetesen szegény leánynak arcába kergeti a vért és fájó sebként érezteti lealázott koldus voltát, hanem nemes munkára akarja tanítani, hogy azzal megélhetését biztosítsa és az előlegként kapott összeget saját munkájával szerzett pénzből később az egyetlekre visszaadja. Ezen nemes cél megvalósítására örömmel fizetik a tagok tagsági díjaikat, melyeket kezimunkával is megválthatnak, bazarokat, vásárokat rendeznek, multságokon, táncestelyeken befolyt jövedelmet az egyetnek biztosítják, szóval mindent megtesznek az ártatlan, ifjú leányok megmentésére, biztosítására. Főzöskolákat alapítanak, hogy ügyes szakácsnékat képezzenek, kikre mindenütt ugyanis nagy szükség van, háztartási iskolát szobalányok számára, kertészeti intézetet és képzőiskolát arra, hogy a gyermekekkel bámi tudó ügyes leányok kerüljenek a jobb hazaköz. Melegen üdvözölhetjük ezen új egyesületet nemes törekvésében és újabb jelet láthatjuk ebben annak, hogy nem vesztet ki még a szeretet az emberi szivekből és épen ez az érzés fog mindig közelebb hozni mindenkit az igazi szeretet vallásához, mely valódi melegeggy, de egyszerűsággal szülője és eltétője is az eszményi humánus és kulturális intézményeknek.

— **Brassó.** Február 1-én tartotta a brassói nőegylet fényesen sikerült álarcos bálját. A bál sikerét legjobban jellemzi a páratlan bevétel; 2490 kor. bevételből a kiadásokat leütve, marad 1800 kor. a szegény arva gyermekeknek. Az idei farsangban, a multhoz méltóan a kath. bál volt a legfényesebb úgy az erkölcsi, mint az anyagi sikerben. Február 7-én tartotta a legújabb alakult népkönyvtár estélyét, itt a polgári elem vette ki részét. A szentségimádásokat a farsang utolsó napjaiban az apácázarda kápolnában tartották. A szent beszédekét Jenák, Palfi és Rónay tartották. Az egész vonalon nagy a készülődés a nagybőjti időre. Három templom kicsi, mind a háromban lesznek bőjti prédikációk.

— **Aranyenyegző.** Segesvárról írjak, hogy f. év február 5-én ünnepelte meg Winds György kömüves mester és neje Donáth Anna az ottani róm. kath. plébánia templomban az aranyenyegzőt, mely lelelemelő esemény sok bugró hívót gyűjtött össze a szép kis templomban. Nevezett aranyenyegzősök 1860. február 5-én kötöttek házasságot Pitter Ignác plébános előtt, ki a szerzetes atyák eltávózása után Segesvárnak első világi plébánosa volt. Az ünnepély fénypontja abban nyilvánult meg, hogy az öreg házaspár és nagyszámú rokonsága s sógorsága, szóval a kiterjedt család apraja-nagyja járult e napon a szentségekhez, buzgó szívvel felajánlván szent áldozásukat a jubiláló szülők és nagyszülők lelki-teszt boldogságára. Mennyi család érte őket a multban, mennyi csapást és betegséget kellett nekik elszenvedniük, csak egyet említnék fel. Winds György életében hétszer volt tudógyuladásban, mindannyiszor részese volt a haldokló szentségben. Mily bámulatos kegyelem!... A szertartást Dobordán Károly plébános végezte, ki szép alkalmi beszédet intézett a jubiláló házaspárhoz, este pedig családias multsággal ünnepelték meg a keves házaspár által elért szép aranyenyegzőt. Ugyan e napon tartotta Fejér József és neje Jóska Maria Köröspatakon az aranyenyegzőt, melyre gyermekeik, köztük Fejér Imre segesvári gondnok és Fejér József mérnök, egyháztanácos Köröspatakra útaztak, hogy jó szülőik jubileumán részt vehessenek.

— **Az udvarhelyi róm. kath. esperesi kerület** általános tanító egyesületé jan. 31-én tartotta közgyűlését gróf Miksa János kerületi főesperes elnökletével. Megnyitójában párhuzamot von a régi és új iskola irányzata között. A kath. iskola s így a hitelszövetkezeti tanító hivatás kötelességeit állítja szembe a modern társadalom téves felfogásaival. A magas szárnyalású beszéd mély hatást keltett. Gróf. M. a J. á t h Gusztáv Károly erdélyi püspököt és Gróf. A p p o n y i Albert volt közoktatásügyi minisztert táviratban üdvözölték. B. Á l i n t Károly egyesületi főjegyzőnek a főiskőrők működéséről tett évi jelentését örömmel vették tudomásul. Pénztáros és könyvtáros jelentéseit megjegyzés nélkül fogadták el. R h e d e i János kir. tanfelügyelő ajánlata és lelkesítő szavaira az „Udvarhelyi népevelés” szaklapnak odaadó támogatását kimondották és az iskolák részére megrendeltetni határozták. Nagy Péter siktetnema-intézet igazgatójának a magával hozott siktetnema-gyermekekkel tartott előadását megilletővé figyelték s igazgatójának fáradságáért meleg szavakkal mondták köszönetet. Gyurcsóvetz Károly ülkei tanítóknak, az erkölcsi nevelés biztosítására vonatkozó határozati javaslatát egyhangulag fogadták el. N é m e t h Gyula fenyei plébános az egyesület karnagjának megválasztották. Gyűlés után a „Barkóczy”-féle vendéglőben közbeled volt, melyen sok szép tartalmas pohárvendéglő hangzott el.

— **Tanítóegyesületeink Szövetségéből.** A Szövetség választmánya febr. 3-an d. u. 4 órákor a r. k. népiskola helyiségében gyűlést tartott. A gyűlésen részt vettek I m e t s F. Jakó tisz. elnök, P é t e r János elnök, B a l á s Endre dr., B a r t s Márton, R i s z n e r Ödön, S z á s z Károly választm. tagok. Az elnökség beszámolt a Szövetség ügyeiben felmerült mozzanatokról. A közgyűlés jegyzőkönyvét a főpásztor öngyémeltósága tudomásul vette és az orsz. kath. tanítói segélyalap központi bizottságába választott kiküldöttnek 50 korona segélyt engedélyezett. A Szövetségtől készített tanmenet az Orsz. kath. Tanács bírálata alá került, de onnan még nem érkezett vissza. A közgyűlés határozatainak végrehajtásában a szükséges intézkedések megtörténtek. A választmány kimondja, hogy a Szövetség a tanítói szentgyakorlatokkal kapcsolatban a folyó évben is közgyűlést tart. Az egyesületek tájékoztatásával és szükséges felhívások kibocsátásával a választmány az elnökséget bízta meg.

— **Küigazítás.** A meghalt papok névsorából kimaradt P é t e r f y József tb. főesperes, etedi plébános neve, aki szept. hó 6-án hunyt el. Végezzünk érte sz. misét. Különb. a jövő évi Directoriumban benn lesz.

— **Magyar Zene.** Felhívást küldöttek szét a fővárosból a zeneértőköz; meg akarják alakítani az országos magyar zeneegyesületet. — Celja lenne, „hogy beolvadt zeneművészetünk viszonyerje a vérbeli magyar népies jellegét.” Beesületes cél. Az érdeklődők számára a cím: Budapest, VI. Hunyadi-tér 2. III. 24.

— **Magyar lány, aki Amerikában — hercegnő lett.** Newyorkban történt, hogy évekkel ezelőtt Maurice A. Growdy, egy atleta termetű férfi, aki egy vaudeville színháznak volt az alkalmazottja, összetalalkozott kicsi feleségével. Az atleta erőmutatványokat produkált a színpadokon. Growdy szingagatója egy rendkívül kis termetű, törpe asszonyt szerződöttetett s az előadás egyik érdekese jeinete volt az, midőn az óriási férfi és a törpe asszonyt egymás mellé állították. Ezt a jelenetet mindig nagy tetszés kísérte. A törpe asszony alig ért az óriási esztől. A gyakori együttléteik szerelmesté a vége s az atleta másfél évvel ezelőtt nőtletette a törpe asszonyt, vagy amint a színpadokban szerepelt: Numa hercegnőt. És a törpe

asszonyának gyermeke született az óriástól. A születés azonban komplikációk allottak be és vaudeville büszkeségét, Numa hercengnőt, nem tudták megmenteni az orvosok. A halálhír rettenetesen lesújtotta az atléta férfit, aki úgy zokogott elhunyt feleségének a koporsójánál, mint egy gyermek. Numa hercegő magyar leány volt. G a j d o s M a t i l d n a k h i v t á k s B a r ó t o n H á r o m s z é k m e g y é b e n s z ü l e t e t t. Mindössze 26 évet élt és jó nevelésben részesült. Folyékonyan beszélt magyarul, franciául, angolul és olaszul. Az orvosok biznak abban, hogy a különös házasságból született gyermek életben marad.

— **Amerikai tudós Magyarországról.** A chicagói Tribuna kiküldötte Dorsey tanárt, hogy utazza be Magyarországot, tanulmányozza a magyar nemzet politikai, társadalmi, művelődési, néprajzi viszonyait és kutassa, mi az oka a magyarok tömeges Amerikába vándorlásának. Dorsey tanár a múlt évi október közepén fejezte be magyarországi tanulmányútját és innét Romániába ment. Hazánkról és nemzetünkről általában igen rokonszenvesen ír a Tribune kiküldött tudósja. Erdélyeszi útjában kiváló szerettel foglalkozott a tudós író a székegyekkel. Csodálta furlangjukat, eszjárásukat, egyszerűségüket. Azután az oláh és szász nemzetiségi vidékeken haladt keresztül. Majd Kolozsvárt, Nagyváradot, Debrecen, Gyulafehérvárt, Aradot ismertette és dicsőítette. Mindenesetre örvendtes jelenség, hogy egy világlag részletesen foglalkozik hazánkkal és nemzetünkkel.

— **A londoni választási harcokból.** A parlament tagjai szeretnek röviden, de ötleletesen, talpraesetten beszélni, a közbekialításokra ügyesen visszatérni. A napokban egy képviselő a vidéken beszámoló beszédet mondott. Már-már vége felé ért beszédének, amikor a halgatóságból valaki egy káposztafejet dobott a képviselő felé. Ez azonban nem jött ki a sodrából, hanem elkapva a káposztafejet, így szól nyugodtan: „Ugy látom, politikai ellenfeleim közül valaki elvesztette a fejét. Ha keresné, kérem hozzám utatitani.”

— **Színjátékok március 15-ikére.** P á s z t o r J ó z s e f n e k, az ismert írónak, két egyfelvonásos színjátéka jelent meg, mely iskolának, önképzőköröknek, társasköröknek rendkívül alkalmas arra, hogy március 15-ikét leüleletekben ünneplhessek meg. Az egyik füzete címe „M á r c i u s 15.” mely már negyedik kiadását érte meg s az egész országban ismeretes. A másik füzete címe „A s z a b a d s á g ü n n e p e,” mely iskolai célokra különösen alkalmas. Oktató módon magyarázza Március 15-ikének jelentőségét, egytuttal ismerteti a márciusi eseményeket. A füzetek ára egyenként 90 fillér postai küldéssel. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, I., Kemenes-u. 8.*

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* „Zászlónk.” „Itt a Zászlónk!” visszhangozzák az iskolák és diákszobák falai minden hónap 15-en; mert akkor érkezik meg a fiúk legkedvesebb barátja, a „Zászlónk!” Velük lelkesedik, velük tanul, velük szórakozik, játszik, mókázik, mint a testi-lelki jóbarát teszi jóbarátjával. Ez a Zászlónk elete nyolc év óta. Azon szülők, nevelők, tanárok és ifjúságbarátok, akik a diákfiúcskák mellé instruktort keresnek, ime itt — a „Zászlónk” alakjában — rögtön találhatnak; olyan olcsón, hogy annál olcsóbban a kerek világon instruktort nem találhatnak, mert ez egész évre csak 2 koronát kér. Ennyi az előfizetési ára Budapesten, VII. Damjanich-utca 50. sz. — Az egész lap pompás illusztrációival, fenyképeivel, mókás képeivel — művészekből kerül ki. Kérjünk mutatványszámot és pártoljunk a legjobb diáklapot!!

* *Egy kis füzetet* mutatunk be olvasóinknak. A címekp hátterében az Úr Jézus véde áldó karjait tereszi ki egy kis család fölét. Ez a füzet a Katolikus Népszövetség havi füzete. 1910-ben a legelső. Cikkjei a praktikus, öntudatos katolicizmus legváltozatosabb kérdéseit öleli fel. Sok kemény igazságot hoznak felszínre. Nem kendőz, hanem szembe mondja bárkinek a maga igazságát — nyíltan. Valóságos harctéri naplója ez a magyar katolikusoknak. Nem húzódozni

tehat tőle, hanem erő-, lehetőséghez képest támogatni! Igazságainkat, hitünket; sőt nagyrészen vagyonunkat és megélhetésünket fenyegető áradatok elleni védekezésben mindenkinek a gáton a helye. Ezt magyarázzuk, ezt hangoztatjuk tiszter, szászor — unos-untalan azoknak a katolikusoknak, akik meg mindig kesedelmekednek. Tőltek be ok a hiányokat, a réseket, hogy a kath. népszöv. hatalmas épülete mihamar felelőtlenszen. — A tagok ilyen kis, 32 oldalos füzetet minden hónapban ingyen kapnak. Akik olvassák, azok meggyőződéses, hitűkhöz ragaszkodó, az életben boldoguló, jusukat nem engedő katolikusok lesznek. Ud varhelyesek, miért kesik ebből a táborból?! Miért?!

Színlelőadás Csiksomlyón.

Szépén sikerült ünnepséget rendezett f. é. január hó 29-én a csiksomlyói r. kath. főgimnázium Mária-Társulata. Az internátus tágas tanulóterme, ahol, amíg Csiksomlyó megyeszékhely volt, a közgyűléseket tartották s ahol régebben megverszerte híres báljait rendezte a csiksomlyói intelligencia, zsufozásig megtelt a nemesért és a szépért lelkesedni tudó közönséggel. Egy napig megváltozott a tanulóterem külseje, a tanuló asztalok helyét adtak a színpadnak s a könyv felé hajló diák helyét díszes közönség foglalta el, melynek minden tagja érdeklődéssel várta, mikor tebben fel végre a függöny, hogy gyönyörködjek aszebbnél-szebb énekekben s a színdarab előadásában. Elismeréssel kell felemlítenem, hogy a közeli s távolabbi vidékekről is sokan jöttek el olyanok, akik az ifjúság és működése iránt érdeklődnek.

Az ünnepséget Hayden „Andante Contabile” vonós négyeső nyitotta meg, melyet Z a k a r i á s L á s z l ó, S á n t h a Imre, B a k y J ó z s e f és I l y é s Lajos adtak egyenesen elő. Tárkányi „Boldogasszony Anyánk” e szép költeményét S z e k e l y Ferenc szavalta el. A „Szt. Szűz Anya” kezdetű duettet precizen, kellő összhanggal énekelte a jobb hangok közül kiválasztott gyermekkar. B e d ő Abraham sikerült szavalata után G a s p á r Jenő kellemes szépen csendő hangon énekelte el harmonium kíséret mellett egy áriát. Az utolsó énekzám „Egy kép van . . .” e. tenor-szólv volt, melyet férfi-és zenekarkísérettel szépen és érzelmesen adott elő G e r g e l y Károly. Valamennyi szám osztatlan tetszésben részesült. Különösen az ének-és zenedarabok értek el nagy katást s a közönség elismerését a szereplők iránt többször zajos tapsall fejezte ki. A betanításért az érdem D o m á n y á n c z Péter tanárt illeti meg.

Ezek után az ünnepség főpontja: a színdarab előadása következett. Korhű jelmezekben Ney K. „M o r u s T a m á s” e. történeti színművét adták elő Prónay Antal dr. átdolgozásában. Az előadás előtt R é s János vallásánár röviden, ügyesen és könnyen áttekinthető előadásban ismertette a kort, amelyben az esemény játszik. Ezzel nagyban elősegítette a kiváló történeti hűséggel megírt darab megértését. A közönség érdeklődéssel kísérte a fenséges jellemű, törhetetlen hitű Morus Tamás esetét, aki később meghalni, semhogy mulékony földi javakért megtagadja hitét és letegye az esküt, mellyel VIII. Henriket ismerné el az egyház fejének. Undorral töltötte el a szenvedélyében elvadult VIII. Henriknek és cinkostársainak minden tette, melyekkel a Rómától való elszakadást aljas indokból előkészítették és megvalósították.

A darab hatását nagyban előmozdította a szereplők jó, egyöntetű játéka. A színpadon biztosan mozogtak, teljesen beleélték magukat szerepükbe s hiven fejezték ki az átértett érzelmeket és indulatokat. S nemcsak az egyesek, hanem az összjáték is elismerést érdemel.

A szereplők névsora a következő: VIII. Henrik — Éltés Endre VIII., Morus Tamás — Karda Ferenc VII., Cromwell Tamás — Baky József VI., Kranmer Tamás — Miklós Domokos VIII., Butler — Gergely Károly VII., Rich Rikárd — Rusz Sántha István VII., Knigston — Karda István VI., Roper William — Kovács Lajos VIII., Lilly William — Zakariás László VI. és börtönfelügyelő — Ambrus János VI. o. t.

A betanítás és rendezés fáradságos munkáját fáradhatatlan buzgósággal R é s János vallásánár végezte. Ebbeli érdemét teljes mértékben csak az tudja méltányolni, aki ismeri, hogy ily kis helyen, mint Csiksomlyó, ahol semmi szükséges eszköz nem állott rendelkezésére, mennyi fáradsággal és utánjárással lehet csak beszerezni az ily előadáshoz szükséges kellékeket.

Az ünnepség után az elemi iskola termében teastély volt, amelyen szintén szépszámú közönség volt jelen.

Az ünnepségnek nemcsak az erkölcsi sikere volt nagy, hanem anyagilag is elég jól sikerült. A ruhák, parókák stb. kikölesönzésével járó tetemes kiadások kiegyenlítése után mintegy 80 K. tiszta jövedelem maradt a Mária-Társulat javára.

Hisszük, hogy meg több sikerült előadás fogja követni az elsőt, s ez annyival könnyebb is lesz, mivel Csikszereében inkább állanak az ember rendelkezésére a szükséges kellékek, melyek nélkül az ily ünnepségek rendezése szinte lehetetlen.

A felülízetők névsora a következő: Gróf Majlath G. Károly erdeiyi püspök őekszcellenciája 20 kor., Orbán János győgerszerész 10 kor., Balint Lajos 9 kor., szereplők 8 kor., Lukács Vilmos és György Ilyes 4—4 kor., Baky Károly, Kassai Lajos és Rész János 3—3 kor., László Gezáne, Márton István, Mayer Lipót, Balas Lajos, Kánya Keresztes, Márton Péter, Mayer János, Pál Sándor, Székely András, Zakariás Lukács 2—2 kor., Kiss Antalné, Balogh Ferenc, Cziko Sándorné, Gabosi Dénes, Hajnóó Dáni, Hollanda János, Jakab Antal, dr. Kolonics Pál, Kőrös, Korda Mihály, Koncz Antal, Korda Péter, Kálnoky János, Markos Endre, özv. Madar Mihályné, Pál K. János, Pál Ferenc, Pál Ignac, Pálkás Pálné, Raduly Benjamin, Szlavik Ferenc, Xántos Elek, Xántos Dávid 1—1 kor., X. 90 fil., Sata Albertné, Szántó Ádám, Kapitány J., Zakariás Gyula 60—60 fil., György Jánosné 40 fil., Orbán Sándorné és Y. 20—20 fil., kiknek ez után mond köszönetet a Mária-Társulat. — k.

Szerkesztői üzenetek.

T. F. A hirdetés díja (haj de sokszor irtuk!) h á r o m korona.

F. R. Gyog jutunk mi ahoz, hogy egy árkus felhívást in g y e n közöljünk, sőt még azt a lapot is megküldjük?

Csiksomlyó. Annyi bizonyos, hogy a nyomdában a szedők nagyon puskaporos hangulatra jöttek a hosszúság miatt s csak . . . máskor kerül rövidebbet. Üdvözlét.

W. Vidékről is szivesen látunk vendégeket a febr. 20-ik ottáregyleti hangversenyre, külön meghívokat azonban ne várjanak.

P á l y á z a t.

A gyergyócsomafalvi róm. kath. iskolánál megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdetek.

Javadalma: 1. Az iskolászek pénztárából havi előleges részletekben 70 kor. 2. A község pénztárából 30 kor. 3. Államsegély 900 kor. 4. Jogosultaknak államsegélyből korpótlék.

Köteleessége: III.—VI. leányosztályok és ismétlő tanköteles leánykák tanítása.

Pályázati határidő: február 20.

A kinevezés után az állás azonnal elfoglalandó.

Gyergyócsomafalva, (Csikmege) 1910. február 2.

Török Ferenc,
iskolaszéki elnök.

A Batthyány-intézet közleményei.

Daniel Imre „Diarium“-a.

(Folytatás.)

(Cont. pag. 14.)

IX.

Brixia elegantissima Episcopalis Civitas unius Postae intervallo a pago Vintel sejungitur, quo circa horam septimam matutinam, die nondum bene illucescente, pervenimus. Illic mediae quasi horae spatio substitimus, urgebamur enim a Postae Praefecto ad prosequendam profectioem, si equos habere vellemus, secus, si diuturniores moras neceremus, negavit se Nobis daturum esse propter expectationem Caesaris. Dum ungeretur Currus, equique praejungerentur adcurri ad visitandam magnificam Cathedralium Urbis Ecclesiam, Virgini Sanctissimae dedicatam, uti ad videndum etiam splendidum Principis Episcopi palatium, quae inter pulcherrimum forum intercedit.

Iter, post modicum, ut dixi, morulam Brixiae interpositam, illico prosecuti sumus, ut Bolsanum (Bozen germanice) ad sex milliaria inde seunctu(m), pro prandio adpelleremus. Ad duas Postas Colman et Deutschen montosa petrosaq(ue) loca Nobis superanda erant, ita vehementi curru exagitatione confracti, ut vix excensum expectaremus. Postea in peramaena Bolsanensi Valle commodius et cum

Pag. 15.

voluptate progressi sumus, sub ipsam Meridiem Bolsanum advecti, quod elegantissima Urbs est, populosa, et in Dioecesi Tridentina constituta. Illic trium quasi horarum spatio morati sumus, partim summendi prandii, partim reparandi curru causa, quem via saxis aspera multum vitaverat. Et hic pro Caesareis hominibus habebamur, atq(ue) Nobis Diversio advicinantibus, multitudo hominum nostrum e curru excensum spectabat.

Bolsano hora quasi quarta pomeridiana digressi, difficilimo itinere, tota nocte sine somno traducta, postridie hora Vta matutina Tridentum venimus, octo milliariarum spatio Bolsano dissitum. Loca Brandsol. Neumark. Walsch-Michel Nobis Tridentum procedentibus pervia fuerunt.

X.

Tridentini duas quasi horas morati, quantum per temporis angustias licuit, primum Ecclesiam Sanctae Mariae Maggioris, in qua celebre Concilium Tridentinum celebratum est, cujusve Pavimentum sepulchralibus magnis lapidibus maxime parte constratum est, tum Magnificam Basilicam Cathedralium, cujus princeps Ara Baldachino decorata formam Arae Vaticanae refert, et in qua ultima Concilii Tridentini Sessio habita fuit, Insignem deniq(ue) Parochialem Ecclesiam S. Petri perlustravi. Magnificum est Principis episcopi Palatium in edito loco collocatum!

Pag. 16.

Superato deinde Roveredo, quod Oppidum Tridento distat duabus Postis, atque prandio apud locum Alla, qui postremus Austriacus est, refecti, Statum Venetum in loco Peri, una inde Posta dissito, ingressi sumus; (In marg.: Ingentem climatis diversitatem primo statim in Italiam ingressu observavimus. Vidimus illico sole(m) quasi aestivum, prata adhuc virentia, arbores suis foliis vestitas.) Una porro adhuc Postali statione in loco Volargine superata, necessitas reparandae rotae, quae ruinam minabatur, Nos in Castelnovo semialtera inde Posta dissito, noctem exigere coegit. In Alla prandentibus ita durus panis datus fuerat, ut dentem unum (supra lineam: continuo) fregerim, unde graves Romam usque, et Romae etiam dolores aliquo tempore persensimus. In Castelnovo in eodem latissimo lecto cum socio meo dormire debui, ubi pro Cervicali pallia nostra servibant. (In marg.: Latissimae sunt per Italiam lecticae, 4 hominibus capiendis sufficientes.)

Primo inde diluculo egressi, hora 7ma matutina Mantuam (In marg.: Roverbella posta una dissitam) adtigimus.

(A 14. old. folytatása.)

9-én.

Vintel felutól egy postányi távolságra van Brixen, a szépséges püspöki város, ahová reggel hét óra körül alig derengő napvilágnál értünk. Körülbelül mintegy félóraig időztünk ott. A postamester ugyanis sürgetett, hogy ha lovakra tartunk számat, folytassuk utunkat, mert különben hosszabb maradásunk esetén a császárvárás miatt nem adhat nekünk lovakat. Mig a kocsit kenték és a lovakat befogták, elisiettem a hold. Szűznek szentelt székesegyházba s egyúttal, hogy lássam a herceg-püspök fényes palotáját, mely egy nagyon szép téren áll.

Brixenből — mint említettem — rövid időzés után, rögtön tovább utaztunk, hogy ebédre eljussunk a hat mérföldnyire fekvő Bozen-be. Kolman és Deutschen állomásnál hegyes és sziklás útat kellett megtennünk, úgy, hogy a kocsis erős rázásában összetörve, alig vártuk, hogy kiszállhassunk. Ezután a kedves bozeni völgyben kényelmesebben és

15. old.

élvezettel utaztunk. Épen délben érkezünk Bozenbe, egy nagyon csinos, népes városba, mely a trienti egyházmegye területén fekszik. Körülbelül három óráig időztünk ott, egyrészt, hogy megebédeljünk, másrészt, hogy kocsinkat kijavíttassuk, melyet a sziklás úton nagyon megrongált. Itt is császári embereknek tartottak bennünket s mikor a fogadóhoz közeledtünk, nagy sokaság nézte kiszállásunkat. Délután négy óra körül indultunk el Bozenből. Utunk rendkívül fáradtságos volt. Álmatlanul töltöttük az egész éjszakát s másnap reggel öt órakor a Bozentől nyolc mérföldnyire fekvő Triesztbe jutottunk. Közben útbajítottuk Brandsol, Neumark, Walsch-Michel állomásokat.

10-én.

Mintegy két órát időzve Trientben, amennyire az idő rövidsége engedte, megtekintettem először is a Santa Maria Maggiore templomot, a híres trienti zsinat színhelyét. Ennek padlózata nagyrészt jókora sirkövekkel van kirakva. Azután a nagyszerű székesegyházat néztem meg, melynek főoltára menyezettel ékes s a vatikáni főoltárhoz hasonlatos. Itt tartottak a trienti zsinat utolsó ülését. Végül a szt. Péterről nevezett plébániatemplomot látogattam meg. Nagyon szép a herceg-püspöknek szembeszökő helyen fekvő palotája.

16. old.

Elhagytuk Roveretot is, egy kis városkát, mely Triesztől két postányira fekszik. Az ebédet Alla-ban költöttük el. Ez volt az utolsó osztrák állomás. Egy postával tovább Peri-ben értünk veneciei területre. A rendkívüli éghajlatkülömbőséget Olaszországba lépve mindjárt megérezte. Mintha nyári nap ragyogott volna ránk, a mezők zöldeltek meg, a fák lombosak voltak. Volargine postállomást elhagyva onnan másfélpostányira Castelnovo-ban kellett az éjszakát töltenünk, hogy az egyik töredező kereket kijavíttassuk. Alla-ban ebédközben olyan kemény kenyeret adtak elénk, hogy egy fogam menten beletört, a mi miatt Rómaig és még Róma-ban is egy ideig fájdalmat éreztem.

Castelnovo-ban egyazon széles nagy agyban kellett társammal aludnom, ahol vákuosul köpenyegűnk szolgált. Olaszországban igen szélesek az ágyak; nagy személy számára is elegendők.

Szürkületkor elindultunk onnan s reggel hétkor a Roverbellától egy postányira levő Mantuába értünk.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

Melczer Gusztáv

viaszgyertya, szappangyára NAGYSZEBENBEN.

Ajánlja elismert legjobb temp-
lomi gyertyáit minden kívánt
nagyságban viaszból, stearin-
ból és ceresinből.

Számos elismerő levéllel rendelkezik.

Kedvező fizetési feltételek.

Bérmálási lapok, Bérmáltak anyakönyve,

A bérmálás szentségének -
szertartása s minden más egy-
házi hivatalos nyomtatványok
nagy készletben kaphatók:

Papp György

könyvnyomdájában

GYULAFEHÉRVÁRT.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait, melyekkel
igen tetemes súly és armegtakarítás éretik el-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyú
harang hangja egy más régiebb szerkezetű 460
kg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang felszerelést, melyek
a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyű,
hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt har-
angoknak újraváló öntését vagy csekély felülízetés
mellett való becserélését.

Tuzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes arlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott reve-
rendák és címádák, papi civil öltönyök
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy-
házi ruhák:** casulák, pluvialék, velumok, bal-
dachinumok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség**
tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól
eszközöltenek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek — !